

MONTSERRAT GALOFRÉ I ESTEVE

Sabem que hi sou

Obra guanyadora del III Concurs de Relats Breus de la UAB
«L'Autònoma en 3.000 paraules»

UAB

Universitat Autònoma de Barcelona

Servei de Publicacions

Sabem que hi sou de Montserrat Galofré i Esteve
és l'obra guanyadora del III Concurs de Relats Breus
«L'Autònoma en 3.000 paraules», convocat per la Universitat
Autònoma de Barcelona, i que té com a objectiu promoure,
entre els estudiants, la creació literària i contribuir a dinamitzar
la vida cultural de la UAB.

© del text: Montserrat Galofré i Esteve, 2012
© de l'edició: Servei de Publicacions de la UAB, 2012

Il·lustració de la coberta:
Noia curiosa. Joan Ramon López Sánchez

Edició:

Universitat Autònoma de Barcelona
Servei de Publicacions
Edifici A. 08193 Bellaterra (Cerdanyola del Vallès)
Tel. 93 581 10 22
Fax 93 581 32 39
sp@uab.cat
www.uab.cat/publicacions

Impressió:

Mozart

Dipòsit legal: B. 14.914-2012
Imprès a Espanya. Printed in Sapin

Quin cap, el meu! Precisament ahir m'havia de deixar el mòbil al cotxe? Perquè m'és imprescindible, que si no... M'haig d'afanyar, que no vull arribar gaire tard a casa. Ja sóc a Bellaterra, a la pròxima parada em planto a l'Autònoma. Això de deixar el cotxe a l'uni és una murga, però és que l'aparcament a Barcelona està impossible i és massa car. Ja hi sóc, per fi! Vaig corrents cap al cotxe, agafo el coi de telèfon, baixo a l'estació amb una revolada i si agafo el pròxim tren em penso que a les deu puc tornar a ser a casa, temps just per dutxar-me, i a les onze ser a la festa.

Quina mandra fer aquesta pujadeta fins a Traducció i llavors anar fins a l'aparcament... Bé, mandra i por! No passa ni una ànima! Em sembla que faré una corredissa i en un tres i no res seré a dalt. Sort que el pròxim tren passa d'aquí a dotze minuts; em sembla que hi sóc a temps...

Caram, com és que hi ha llum a Traducció? Si és dissabte i són les nou del vespre! En condicions normals hauria d'estar tot tancat i barrat. Potser hi fan alguna activitat i no me n'he assabentat, cosa que m'estranya. Hi faré un cop d'ull a veure què s'hi trama, que segur que coneixeré algú.

Que estrany, és tot obert: llums, portes... però no se sent xivarri. Potser estan arreglant alguna cosa del corrent elèctric o s'ha espatllat algun ordinador. Sospitós, tot plegat. Però, calla! Em sembla que sento algú que parla. Una veu d'un home gran, i diria que ve de l'aula dels ordinadors. És

algú que té un català amb molt bona fonètica, i quin vocabulari que fa servir! Ara s'atura i una nova veu, també masculina, l'interromp amb amorosiment. Aquesta darrera li explica, també amb un català molt genuí, com pronunciar bé en anglès la paraula *bird*.

Vull esbrinar què passa i qui són. Potser són dos professors que estan fent petar la xerrada. Però, un dissabte al vespre? No sé per què, però em sorprèn; encara més, no m'ho empasso. M'hi acosto sigil·losament. La porta està ajustada, però hi ha un vidre transparent just al costat de la porta que em permet veure l'escena. M'enduc una sorpresa quan veig un home calb, vestit a l'antiga, molt elegant i amb una pipa a la mà. Està dret davant la pissarra i parla amb convicció. L'altre home està assegut i porta unes ulleres ben rodones. Però, un moment, aquest darrer el conec, si més no, s'hi assembla molt. No pot ser! Que sí, que sí que l'és! De fet, tots dos sembla que els conegui d'alguna cosa. Tot plegat esdevé surrealista i em quedo embadalida mirant a través del vidre. Estic en estat de xoc.

Entre moltes especulacions, tinc un objectiu clar: saber-ne la vertadera identitat, almenys del que està assegut. I amb la sensació que el cor em sortirà del pit, entro, alhora que em ve un pensament a la velocitat d'un llamp i em pregunto si l'he de tractar de vostè, de vós o de tu. Com que en aquell instant no tinc la resposta, em tiro a la piscina i deixo anar la pregunta amb una aparent sensació de normalitat que m'espanta. Després, silenci absolut. El meu interlocutor alça la mirada i amb un to de veu pausat i tendre em diu:

—Xit! Estem d'allò més concentrats en el text del senyor Casals, ja que la seva exposició en defensa de la identitat catalana es troba ben a prop i, com soleu dir, el temps és or. Feu el favor de no destorbar-nos, que tenim un xic de feina i hem d'aprofitar les hores en què la Facultat dorm plàcidament per poder treballar amb total comoditat.

D'acord, em dic a mi mateixa, qui calla consent, com diuen alguns; per tant, interpreto que sí que l'és! I un altre pensament m'assalta sense donar-me treva: senyor Casals, heu dit? I perpleixa per la meua capacitat de reacció, responc:

—Perdó, em sap molt de greu, no era la meua intenció interrompre. Disculpeu l'atreviment, però és que sóc una estudiant i he vingut a buscar una cosa que m'he deixat al...

Val a dir que no tinc por, no sabia com explicar-ho, em sento estranyament encuriosida per aquells dos homes que semblen vinguts ben bé d'una altra època i em moro de ganes de descobrir què hi fan, a l'Autònoma, a aquestes hores. Entre tantes emocions, la realitat no s'atura i el senyor calb que fuma amb pipa em mira amb rostre plàcid i diu:

—Senyoreta, sóc Pau Carles Salvador Casals i Defilló, músic i compositor, català i catalanista, conegut arreu d'aquest país, i aquest noble amic meu, poeta i traductor, m'està ajudant amb uns mots en anglès per a la meua exposició a favor de la pau, la democràcia, la llibertat i la defensa dels drets humans. I hem vingut en aquesta facultat perquè el gramàtic i els escriptors que hi ha a Lletres no ens deixaven concentrar. Ara feu el favor, noia curiosa, de deixar-nos amb les nostres tasques.

Tanco la porta amb un somriure estàtic mentre intento que la meva mà tremolosa no em delati i me'n vaig cap a fora barrinant el que m'acaba de passar. Dins meu experimento una sensació elèctrica, però positiva, agradable, amb bon regust, quan de sobte un altre pensament em ve al cap i ho envaeix tot: «I hem vingut en aquesta facultat perquè el gramàtic i els escriptors que hi ha a Lletres no ens deixaven concentrar». Això ha dit? A què es referia exactament? I mentre vaig caminant i intento entendre aquestes paraules, sento remor de veus i veig dues figures humanes que vénen tot passejant des de la biblioteca d'Humanitats amb les mans a l'esquena i mirant a terra amb posat pensarós. L'un, que porta una gavadina marró, diu a l'altre, bastant més jove i amb els cabells una mica llargs, que avui dia el jovent està indignat i acampa a les places amb motiu de protesta. Quan em passen just pel costat, paro l'orella i sento:

—Estimat Ernest, els temps canvien i per sort les coses milloren. Tot i que, pel que em comenten, de parets, n'han de caure moltes encara, per ser lliures. M'alegro de formar part, a la meua manera, d'aquest moviment que expliques.

I continua l'altre, sense aixecar la mirada de terra:

—I tant, amic Salvador, i tant. Nosaltres també hi vam dir la nostra! I sort n'hi va haver, de gent com nosaltres aleshores, quan les coses anaven mal dades de debò. Ara rai...

No puc sentir res més, ja que el seu caminar els allunya de mi. Tan sols m'han mirat de reüll i m'he quedat paralizada i palplantada allà al mig. Per sort, les últimes paraules me les

ha portades el vent, un vent que comença a ser fred i que em fa tornar a la realitat... Quina hora deu ser? He perdut la noció del temps i de l'espai. La veritat és que m'importa ben poc; aquí passa alguna cosa i vull saber què és. O potser sóc jo que desvariejo. O potser somnio. No, no, estic ben desperta, he notat el fred del vent... I què? És que no se senten olors o gustos a vegades dins d'un somni? En fi, ara això m'és igual, me'n vull anar a Lletres a veure si realment hi ha el gramàtic i els escriptors que no deixaven concentrar en Pau Casals, o l'home que es feia passar per ell, perquè, si no m'erro, va morir fa temps... Ja me'n cuidaré més tard, d'això, ara arribo a Lletres.

No em sorprèn en absolut que la porta sigui oberta. Entro, però no sento res. És fosc com la gola d'un llop i hi ha un silenci sepulcral. Quina basarda! Però la curiositat em supera. Camino. Per sort, entra una mica de llum de fora. No hi veig ningú i quan estic a punt de girar cua apareixen pel passadís un home d'edat avançada, amb barret i fumant pipa, una dona de cabells blancs i ulls foscos i un altre home amb cara de voler conèixer coses, que porta unes ulleres de pasta negres molt gruixudes. Altra vegada tinc la sensació que no els veig per primera vegada, sinó que els conec d'alguna cosa. Em quedo quieta on sóc i sortosament puc sentir part de la conversa en què el senyor del barret diu als altres dos que les paraules *tarambana* i *baliga-balaga* són sinònimes. La senyora, amb veu encisadora i relaxada, i molt interessada en la conversa, contesta:

—Ho tindrè en compte per als meus pròxims llibres.

I l'home de les ulleres, sense deixar anar cap somriure, però amb cara de satisfet, afegeix:

—Totes dues paraules sonen d'allò més bé. M'encarregaré que els catalans les coneguin a través d'alguna de les meves futures obres.

Confirmat! A Lletres hi ha un gramàtic i dos escriptors i amb tots tres tinc moltes ganes de parlar-hi. No m'ho penso ni un segon i deixo anar un:

—Perdoneu! Que sou del personal de manteniment?

De fet, ja sé la resposta d'aquesta pregunta, però és una manera senzilla de trencar el gel i de confirmar les meves sospites.

Els han quedat aturats i amb cara de sorpresa. L'home del barret, situat al mig dels altres dos, se'n mira un i després l'altre i diu:

—De manteniment? No és pas aquest el nostre afany, sinó el de donar a conèixer la llengua, escriure i fer somiar a través de la llengua catalana, antiga i noble.

—Mestre Fabra, no voldria malgastar el vostre preuat temps; per tant, aprofito aquesta interrupció per anar-me'n cap a la plaça del Diamant, que vull passejar-m'hi una mica —diu afectuosament la senyora dels cabells blancs i ulls foscos.

—Aneu-vos-en, Mercè; no desitjo altra cosa que llegir aviat aquesta novel·la de la qual tant m'heu parlat —li contesta l'anomenat mestre Fabra, abans de fer una llarga pipada.

—Aprofito l'avinentesa jo també, Fabra, per fer via cap a Arenys. Us deixo amb aquesta noia d'ulls grans i encuriosits —li diu l'home d'ulleres, a qui contesta:

—Adéu-siau, amic Espriu, i records de la meva persona a l'Ariadna.

Tots dos marxen i l'home del barret treu una gran glopada de fum. És tan forta l'emoció que, paradoxalment, actuo amb tota normalitat i la meva raó em diu: «Aquesta és la teva, sí, sí, una conversa amb ell, amb el Mestre». Així que no m'ho penso ni un segon:

—Sou vós el senyor Pompeu Fabra?

Em fita, somriu i diu:

—Ara que hi penso, jove, me n'he d'anar, que m'espera en Joan Solà al bar d'aquesta gran facultat, que volem parlar del *per* i *per a*. És que de vegades no ens posem d'acord del tot, sabeu?

Avança fins a la meva posició, m'enretiro i, sense més ni més, continua caminant xino-xano. El segueixo amb la mirada i aviat el perdo de vista entre el fum misteriós de la pipa. Em quedo dreta, com un estaquirot. D'acord, definitivament m'he trastocat. Acabo de parlar amb en Pompeu Fabra! Potser no se m'ha posat bé el dinar i estic delirant. S'ha acabat! Vés a buscar el mòbil i torna cap a Barcelona.

Camino de pressa, passo per davant de la biblioteca i gairebé estic a punt de girar a mà dreta per enfilar cap a l'aparcament quan, de cop i volta, sento uns crits triomfants que em fan parar i buscar amb els ulls d'on provenen:

—Catalans! Proclamo la República Catalana dins la Federació de Repúbliques Ibèriques! En fer aquesta proclamació, amb el cor obert a totes les esperances, demanem a tots els ciutadans de Catalunya que es conjurin amb nosaltres per fer-la prevaler pels mitjans que sigui, encara que calgui arribar al sacrifici de la pròpia vida!

Des del balcó del bar veig un home amb bigoti i cabells blancs, prim, en plena arenga política.

Al seu costat, un altre home també amb bigoti sembla que s'enfadi amb ell; però el primer crida tant que no puc sentir el que diu l'altre.

Entre milers de pensaments i preguntes que m'envaeixen el cap, recordo que a les onze he quedat a l'altra punta de la ciutat i que encara sóc a l'uni. Vaig per feina, ja que, si no, embogiré. Avanço amb la incògnita de si em trobaré algú més que no pertanyi físicament al 2012. Ja m'ho esperava. No tardo ni mig minut a veure un xicot de cabells una mica llargs i rinxolats, ajupit amb un pal a la mà, que escriu no sé què a la terra humida de l'aparcament i taral·leja una dolça melodia. Faig com aquell qui res i segueixo el meu camí discretament. A pocs metres d'haver-lo superat sento que em diu:

—Quan no hi siguis al matí, les llàgrimes es perdran entre la pluja que caurà avui.

Em giro i contesto:

—Perdó?

—Em sembla que el senyor Miró et busca. M'ha dit que t'esperava a Ciències de l'Educació —em diu melangiosament. Jo continuo:

—El senyor Miró, dius? I com saps qui sóc?
—replico, impulsivament, amb un to nerviós.

Sembla impossible arribar al cotxe i noto que la sensació de no entendre res fa que la situació em comenci a superar. El xicot, a qui no puc veure el rostre a causa de la foscor, molt amablement em contesta:

—Ja no sé quants dies fa que estic així, callant la veu, les mans al cap, he de dormir. Oh, les nits que mai s'acaben, els dies són més curts quan estic tancat a casa sense projectes, sense tu...

Deixo que el misteriós jove continuï escrivint a terra i en un acte quasi involuntari arrenco a córrer cap a Educació per tal de trobar el senyor Miró, que diu que em busca, i de passada li demanaré que m'expliqui tot això. Ja m'he cansat de trobar-me personatges, que conec a través de la història, com si fossin reals. Vull saber què passa, necessito saber-ho! Arribo a les oliveres i crido:

—Hola! Que hi ha algú?

Des d'un banc sento una veu que diu:

—Sóc aquí, formosa, aquí!

Em giro àgilment i gairebé caic de cul en veure un home tot eixerit i amb un lloro engabiat davant seu que em diu:

—Perfecte —mirant l'ocell—, feia estona que t'esperava. Si et plau, col·loca't davant d'aquesta bonica au, que començaré a fer un esbós.

Sense ni pensar-m'ho, m'hi poso, mentre li pregunto:

—Vós sou el senyor Miró? Un esbós? Podeu fer el favor d'explicar-me què està succeint aquesta nit, aquí?

Alça la mirada i avança un parell de passes cap a la meva posició. Es treu un mocador de la butxaca de l'americana i fregant-se les mans em contesta:

—Quina mà de preguntes i quanta curiositat! Abans les noies jovenetes no eren pas així. Sóc Joan Miró, escultor i pintor, i tinc entre mans una nova obra d'una dona i d'un ocell, aquesta vegada un xic més modernista; per això he portat aquest guacamai i per això la teva presència. Necessitava que em fessis de model i vam fer que et deixessis el mòbil al cotxe, ahir divendres.

Carles Riba i Pau Casals ja t'esperaven a Traducció. Sabíem que hi entraries, ets molt curiosa. I t'han dit que anessis a Lletres i no has fallat. Com una esperitada t'hi has dirigit i pel camí has sentit la conversa d'Ernest Lluch i de Salvador Puig i Antich, que ja m'han comentat que t'han vist amb cara d'esglai.

M'esguarda harmoniosament i, després d'un petit silenci, torna a agafar la paraula mentre continua fent l'esbós:

—Compleixes els requisits, ja fa temps que ho vaig veure. I com que sabia que li faries cas a aquell xicot tan ben plantat de l'aparcament, en Carles, li he donat un missatge per a tu. I no han passat ni dos minuts que ja eres aquí. No m'esperava menys de tu.

De cop, calla, amb la convicció que el silenci és la millor opció. Em sembla que vol que assimili tanta informació surrealista concentrada en pocs mots. Però ara el que menys vull és pensar, i com si fos una nena petita, li faig més preguntes:

—I els del balcó del bar?

Em mira de fit a fit i em diu:

—No se te n'escapa ni una, a tu, eh!

Em contesta amb un somriure d'orella a orella:

—Són en Macià i en Companys, que encara continuen enfrontats.

M'entusiasma la idea de ser l'escollida i deixo que em dibuixi, però de cop sento que tinc molt fred i em poso a tremolar. Li dono les gràcies i sense més explicacions marxo cap al cotxe fent grans gambades. He estat parlant amb tot de personatges cèlebres que ens van deixar fa temps i sento una sensació de felicitat que no em cap a dins. I si somnio? És impossible que això passi de

veritat. Intento posar en ordre el que m'ha passat en poca estona mentre vaig cap al cotxe. I de cop em pregunto per què he marxat tan de sobte d'Educació. Que potser no hi estava bé? En fi, de vegades no tinc explicació per a tot; ha estat un rampell d'aquells que m'agafen. Estic a punt d'arribar al cotxe i dalt de l'aparcament m'aturo, em giro i miro enrere. No hi veig ningú, ni tan sols llum a la Facultat. Miro a esquerra i dreta i aquell jove tan ben plantat també s'ha esfumat. Que estrany! I si m'ho he imaginat? Quina hora deu ser? Va, agafa el mòbil i vés-te'n d'aquí, que Barcelona t'espera i encara deus ser a temps d'anar a la festa. Quan ho expliqui ningú no s'ho creurà.

De cop sento que algú em toca el braç i em diu:

—Ei, nena! Que t'has quedat clapada a classe!

El sol entra per la finestra de l'aula 4 de Traducció, em costa reaccionar. Em quedo uns segons guaitant fixament com la professora de traducció català-castellà-català endreça fulls i diccionaris. Em torna la mirada amb comprensió. És dilluns a primera hora. Sort que només teníem una classe. Me'n vaig a agafar el tren.

Reflexiono sobre el somni que acabo de tenir i jo mateixa ric mentre m'entrebanco amb les pedretes que hi ha a les giragonses que baixen cap a l'estació. Quins somnis, els meus! I mentre cavillo i em faig creus de la meva imaginació, veig de lluny un home amb un bigoti amb les puntes enlaire, amb els ulls molt oberts i amb un grapat de polles xiques, piques, pellariques, camatortes i becariques.

Montserrat Galofré i Esteve va néixer a Sabadell l'any 1981. Va estudiar Traducció i Interpretació i el Postgrau d'Assessorament Lingüístic en els Mitjans Audiovisuals. Actualment cursa el Màster de Formació de Professorat.

Sabem que hi sou comença amb un descuit que fa que la protagonista, una noia molt curiosa, vagi a la Universitat un dissabte a la nit. Allà viurà situacions surrealistes i sorprenents. El relat vol ser un homenatge a tots aquells que amb els seus coneixements ens han enriquit d'una manera o d'una altra.